

Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari -hankekokonaisuuteen osallistuminen

Kaupunginhallitus 17.8.2026

334/00.04.01/2026

Asian tausta

Kehittämisyhtiö Witas Oy on valmistellut yhteistyössä Viitasaaren ja Saarijärven kaupunkien, alueen yritysten sekä muiden sidosryhmien kanssa **Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari -hankekokonaisuutta**.

Hankekokonaisuus muodostuu kahdesta erillisestä mutta toisiaan täydentävästä hankkeesta:

1. Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari -kehittämishanke

2. Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari -investointihanke

Kehittämisyhtiö Witas Oy toimii molempien hankkeiden hakijana ja hallinnoijana.

Hankekokonaisuuden lähtökohtana on, että matkailija ei tarkastele aluetta kuntarajojen kautta, vaan palveluista, kohteista, tapahtumista ja reiteistä muodostuvana kokonaisuutena. Yksittäisten maaseutukuntien mahdollisuudet kilpailla matkailijoista ja matkailuinvestoinneista ovat rajalliset, minkä vuoksi Saarijärven ja Viitasaaren matkailua halutaan kehittää nykyistä vahvemmin yhteisenä matkailualueena.

Tavoitteena on vahvistaa alueen matkailuelinkeinoa, yritysten kilpailukykyä, matkailupalveluiden digitaalista saavutettavuutta ja ostettavuutta, ympärivuotisuutta sekä alueen kansallista ja kansainvälistä vetovoimaa. Samalla rakennetaan pysyvää yhteistyötä kuntien, yritysten, yhdistysten, kylätoimijoiden, asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden matkailun kehittämiseen osallistuvien tahojen välille.

Hankekokonaisuudessa hyödynnetään Älykkäät kylät -toimintamallin mukaisesti digitalisaatiota, yhteiskehittämistä, paikallista osallistamista ja kokeilevaa kehittämistä. Tavoitteena ei ole ainoastaan yksittäisten matkailupalveluiden kehittäminen, vaan Saarijärven ja Viitasaaren yhteisen toimintamallin rakentaminen digitaalisen maaseutumatkailun pitkäjänteiseen uudistamiseen.

Kehittämishankkeessa rakennetaan toimintamalleja, osaamista, verkostoja, palveluita ja sisältöjä. Investointihankkeella puolestaan mahdollistetaan kehittämistyötä tukevien pysyvien palveluratkaisujen toteuttaminen.

1. Kehittämishanke

Kehittämishankkeen nimi on **Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari**, ja sitä täydentävänä alaotsikkona käytetään **Yhteiskehittämisen toimintamalli digitaalisen maaseutumatkailun uudistamiseen**.

Hankkeessa rakennetaan Saarijärven ja Viitasaaren yhteistä matkailuverkostoa ja vahvistetaan alueen toimijoiden kykyä kehittää matkailua yhdessä.

Keskeisiä kehittämisteemoja ovat matkailupalveluiden digitaalinen löydettävyyden ja ostettavuus, tekoälyn hyödyntäminen matkailuneuvonnassa, yritysten tuotteistaminen, digitaalinen myynti ja OTA-kanavien tehokkaampi hyödyntäminen, yritysten yhteistyö ja verkostoituminen sekä kansainvälistymisvalmiuksien vahvistaminen.

Digitaalinen matkailuverkosto

Hankkeessa kehitetään digitaalista matkailuverkostoa, joka kokoaa alueen palveluita, tapahtumia, reittejä ja kohteita nykyistä helpommin matkailijoiden löydettäviksi.

Tavoitteena on rakentaa yhtenäisempää digitaalista asiakaspolkua ennen matkaa, matkan aikana ja matkan jälkeen. Hankkeessa selvitetään ja pilotoidaan myös tekoälyn hyödyntämistä matkailuneuvonnassa ja matkailijoille annettavissa personoiduissa suosituksissa. Yritysten osaamista vahvistetaan erityisesti tuotteistamisessa, digitaalisten myyntikanavien hyödyntämisessä sekä OTA-kanavien haltuunotossa. Tavoitteena on, että alueen palvelut eivät ole ainoastaan löydettävissä vaan myös nykyistä helpommin ostettavissa.

Kansainvälistyminen

Hankkeen tavoitteena on lisätä kansainvälisten matkailijoiden kiinnostusta Saarijärven ja Viitasaaren aluetta kohtaan sekä parantaa alueen yritysten valmiuksia palvella kansainvälisiä asiakkaita.

Kansainvälistymistä edistetään muun muassa kehittämällä monikielisiä digitaalisia sisältöjä, tuotteistamista, kansainvälisiä asiakaspolkuja ja yritysten digitaalista myyntiosaamista.

Yhteistyötä tehdään Viitasaaren Kansainvälinen teknologisen osaamisen maaseutuyhteisö -hankkeen kanssa hyödyntämällä kansainvälisten opiskelijoiden näkemyksiä ja kehittämisideoita alueen matkailupalveluiden ja digitaalisten ratkaisujen kehittämisessä.

Pyörä- ja luontomatkailu

Luontomatkailussa kartoitetaan ja kehitetään erityisesti gravel-, maasto- ja fatbike-pyöräilyyn soveltuvia reitistöjä.

Keskeisenä tavoitteena on muodostaa ja tuotteistaa **Saarijärven ja Viitasaaren yhdistävä pyörämatkailureitti Pyhä-Häkin kansallispuiston kautta**. Reitin yhteydessä kartoitetaan pyörämatkailijoiden tarvitsemia majoitus-, ravitsemus-, huolto-, kuljetus- ja muita palveluita.

Lisäksi kartoitetaan Keski-Suomen maakuntauran nykytilaa ja selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää sitä nykyistä vahvemmin matkailussa ja ympärivuotisessa virkistyskäytössä.

Lemmikkiystävällinen matkailu

Hankkeessa kehitetään lemmikkiystävällistä matkailua hyödyntämällä Saarijärvellä toteutetun Lemmikkiystävällinen Saarijärvi -hankkeen tuloksia ja laajentamalla toimintamallia Viitasaarelle. Tavoitteena on parantaa

lemmikkiystävällisten palveluiden, luontokohteiden ja reittien digitaalista löydettävyyttä sekä kehittää uusia matkailupalveluita lemmikin kanssa matkustaville.

Digitaalisiin palveluihin voidaan koota tietoa muun muassa lemmikkiystävällisistä kohteista, uimarannoista, luontoreiteistä ja koiran kanssa liikkumiseen tai valjakkourheiluun soveltuvista turvallisista reiteistä.

Yhteiskehittäminen ja innovaatioryhmä

Hankkeen toimintamallina hyödynnetään Living Lab -ajatteluun pohjautuvaa kokeilevaa yhteiskehittämistä. Uusia ratkaisuja kehitetään yhdessä käyttäjien, yritysten, kuntien ja muiden alueen toimijoiden kanssa ja testataan aidossa toimintaympäristössä.

Hankkeeseen muodostetaan noin kymmenen henkilön **innovaatioryhmä**, johon kutsutaan edustajia Saarijärven ja Viitasaaren yrityksistä, kunnista, yhdistyksistä sekä asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden joukosta.

Innovaatioryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa ja toimii samalla hankkeen ohjausryhmänä.

Kokeileva kehittäminen

Hankkeen aikana toteutetaan noin **kymmenen kehittämiskokeilua**.

Kokeiluissa voidaan testata esimerkiksi:

- uusia matkailupalveluita ja palvelukonsepteja
- digitaalisia ratkaisuja
- matkailijoiden asiakaspolkuja
- tapahtumakonsepteja
- reitteihin liittyviä palveluita
- lemmikkiystävällisiä ratkaisuja
- kansainvälisille matkailijoille suunnattuja palveluita
- yritysten uusia yhteistyömalleja

Kokeiluilla madalletaan uusien ratkaisujen testaamisen kynnystä. Toimiviksi osoittautuneita ratkaisuja voidaan jatkekehittää ja ottaa pysyvämpään käyttöön.

Yhteistyö

Hankkeen toteuttamisessa tehdään laajaa yhteistyötä yritysten, kuntien, yhdistysten, kylätoimijoiden, matkailijoiden ja muiden alueen toimijoiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään muun muassa Keski-Suomen Kylät ry:n suunnitteilla olevan maaseutumatkailun kehittämishankkeen kanssa erityisesti kylien, tarinallisuuden ja elämyksellisyyden kehittämisessä. Yhteistyöllä pyritään välttämään päällekkäisiä kehittämistoimia ja hyödyntämään maakunnallista osaamista.

Henkilöstö

Kehittämishankkeen toteutuksesta vastaa kokoaikainen projektipäällikkö. Projektipäällikkö työskentelee hankkeessa 100 prosentin työajalla 22 työkuukauden ajan.

Lisäksi hankkeessa työskentelee projektiasiantuntija 80 prosentin työajalla yhteensä 15 kuukauden ajan. Projektiasiantuntijan työpanos kohdistetaan erityisesti hankkeen aktiiviseen kehittämis- ja toteutusvaiheeseen.

Kehittämishankkeen alustava kustannusarvio

Kustannuslaji	€
Henkilöstökustannukset	185 704
Ostopalvelut	24 000
Flat rate 19 %	39 844
Kokonaiskustannukset	249 548

Hankkeen kustannusarvio perustuu valmisteluvaiheen laskelmaan ja tarkentuu lopullisessa rahoitushakemuksessa.

Kehittämishankkeelle haetaan ensisijaisesti **90 prosentin julkista tukea**. Valmistelussa varaudutaan siihen, että rahoittaja voi myöntää haettua alemman tukitason. Hankkeen toteuttamisen vähimmäisedellytyksenä pidetään **80 prosentin tukitasoa**.

Rahoitus	Tuki 90 %	Tuki 80 %
Kokonaiskustannukset	249 548 €	249 548 €
Julkinen tuki	224 593 €	199 638 €
Omarahoitus yhteensä	24 955 €	49 910 €
Viitasaaren osuus, 55 %	13 725 €	27 451 €
Saarijärven osuus, 45 %	11 230 €	22 459 €

Lopulliset rahoitusosuudet määräytyvät rahoittajan hyväksymän kustannusarvion ja tukiprosentin perusteella.

2. Investointihanke

Kehittämishankkeen rinnalle valmistellaan erillinen **Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari -investointihanke**. Investointihankkeen tavoitteena on toteuttaa kehittämishanketta tukevaa pysyvää matkailun palveluinfrastruktuuria ja parantaa digitaalisten matkailupalveluiden saavutettavuutta sekä matkailijoiden liikkumista alueella.

Investointihankkeessa voidaan toteuttaa esimerkiksi:

- digitaalisia matkailuinfopisteitä
- digitaalisia opastusratkaisuja
- QR-pohjaisia opastus- ja sisältöratkaisuja
- pyörämatkailua tukevia palvelupisteitä
- muuta hankekokonaisuuden tavoitteita tukevaa älykästä matkailun palveluinfrastruktuuria.

Investointien tarkkoja sijoituspaikkoja ei ole tarkoituksenmukaista määrittellä vielä hakemusvaiheessa. Investoinnit pyritään kohdentamaan mahdollisimman tasapuolisesti Saarijärven ja Viitasaaren alueille

todettujen tarpeiden, matkailullisen vaikuttavuuden ja käytännön toteutettavuuden perusteella.

Investointihankkeen alustavat kokonaiskustannukset ovat **50 000 euroa**, ja hankkeelle haetaan **70 prosentin tukea**.

Investointihankkeen rahoitussuunnitelma

Rahoitus	€
Kokonaiskustannukset	50 000
Julkinen tuki 70 %	35 000
Omarahoitus yhteensä 30 %	15 000
Viitasaaren osuus, 55 %	8 250
Saarijärven osuus, 45 %	6 750

3. Viitasaaren kaupungin omarahoitus

Kehittämis- ja investointihankkeiden omarahoitus on sovittu jaettavaksi Viitasaaren ja Saarijärven kaupunkien kesken siten, että **Viitasaaren osuus on 55 prosenttia ja Saarijärven osuus 45 prosenttia hankkeiden omarahoituksesta**.

Kehittämisyhtiö Witas Oy toimii hankkeiden hakijana ja hallinnoijana.

Ensisijainen rahoitusvaihtoehto

Jos kehittämishankkeelle myönnetään tavoiteltu 90 prosentin tuki ja investointihankkeelle 70 prosentin tuki:

Viitasaaren omarahoitus	€
Kehittämishanke	13 725
Investointihanke	8 250
Yhteensä	21 975

Enimmäisvarautuminen

Jos kehittämishankkeen tukitaso jää hyväksyttävälle vähimmäistasolle eli 80 prosenttiin ja investointihankkeen tukitaso on 70 prosenttia:

Viitasaaren omarahoitus	€
Kehittämishanke	27 451
Investointihanke	8 250
Yhteensä	35 701

Kaupunginhallituksen päätöksessä on tarkoituksenmukaista varautua tähän vaihteluväliin. Näin kehittämishankkeen tukitason mahdollinen alentuminen 90 prosentista ei edellytä uutta kaupunginhallituksen käsittelyä, mikäli tukitaso on vähintään 80 prosenttia ja Viitasaaren kaupungin kokonaisrahoitusosuus pysyy hyväksytyn enimmäismäärän sisällä.

4. Hankekokonaisuuden merkitys Viitasaarelle

Hankekokonaisuus mahdollistaa Viitasaaren matkailun kehittämisen nykyistä laajempänä alueellisena kokonaisuutena. Saarijärven ja

Viitasaaren yhteinen palvelutarjonta muodostaa yksittäistä kuntaa vahvemman matkailutuotteen ja mahdollistaa matkailijoiden ohjaamisen nykyistä laajemmin alueen yritysten, tapahtumien ja matkailukohteiden asiakkaisiksi.

Hankkeella vahvistetaan Viitasaaren yritysten digitaalista näkyvyyttä, tuotteistamista, digitaalista myyntiä, verkostoitumista ja kansainvälistymisvalmiuksia. Samalla kehitetään alueen ympärivuotista matkailua ja erityisesti luonto-, pyörä-, tapahtuma- ja lemmikkiystävällistä matkailua.

Saarijärven ja Viitasaaren yhteinen pyörämatkailureitti Pyhä-Häkin kansallispuiston kautta muodostaa konkreettisen kuntien välisen kehittämiskohteen. Reitti yhdistää kuntien luontokohteita, yrityksiä ja palveluita ja luo mahdollisuuksia uusien tuotteiden ja palvelukokonaisuuksien syntymiselle.

Hankekokonaisuuden tavoitteena on myös jättää hankekauden jälkeen pysyvä yhteistyömalli Saarijärven ja Viitasaaren matkailun kehittämiseen. Kehittämishanke ja investointihanke muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden: kehittämishankkeessa rakennetaan yhteistyötä, osaamista, sisältöjä, palveluita ja toimintamalleja, kun taas investointihankkeella voidaan toteuttaa niiden hyödyntämistä tukevaa pysyvää palveluinfrastruktuuria.

Kehittämisyhtiö Witas Oy vastaa hankkeiden hakemisesta ja hallinnoinnista, toteutuksen koordinoinnista, talousseurannasta, maksatuksista ja raportoinnista rahoittajalle.

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi, vs. toimitusjohtaja Elina Mäkinen, puh. 040 714 4505, elina.makinen@witas.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää:

1. hyväksyä Viitasaaren kaupungin osallistumisen **Älykäs matkailuverkosto – Saarijärvi & Viitasaari** -hankekokonaisuuteen, joka muodostuu erillisestä kehittämishankkeesta ja investointihankkeesta ja joiden hakijana ja hallinnoijana toimii **Kehittämisyhtiö Witas Oy**;
2. hyväksyä kehittämishankkeen alustavaksi kokonaiskustannukseksi enintään **249 548 euroa** ja hankkeelle ensisijaisesti tavoiteltavaksi tukitasoksi **90 prosenttia**;
3. hyväksyä, että kehittämishanke voidaan toteuttaa myös rahoittajan myöntämällä alemmalla tukitasolla edellyttäen, että tukitaso on vähintään **80 prosenttia**;
4. hyväksyä kehittämishankkeen omarahoituksen jakautumisen Viitasaaren ja Saarijärven kaupunkien kesken siten, että **Viitasaaren osuus on 55 prosenttia ja Saarijärven osuus 45 prosenttia hankkeen omarahoituksesta**;
5. varata kehittämishankkeeseen Viitasaaren kaupungin omarahoitusosuudeksi ensisijaisen 90 prosentin tukitason mukaisesti noin **13 725 euroa** ja hyväksyä, että kaupungin omarahoitusosuus voi rahoittajan päätöksen perusteella nousta enintään noin **27 451 euroon**, mikä vastaa 80 prosentin tukitasoa nykyisellä kustannusarviolla;

6. hyväksyä investointihankkeen alustavaksi kokonaiskustannukseksi enintään **50 000 euroa**, haettavaksi tukitasoksi **70 prosenttia** ja omarahoitustarpeeksi enintään **15 000 euroa**;
7. hyväksyä investointihankkeen omarahoituksen jakautumisen Viitasaaren ja Saarijärven kaupunkien kesken suhteessa 55/45 siten, että **Viitasaaren osuus on nykyisellä kustannusarviolla enintään 8 250 euroa**;
8. hyväksyä Viitasaaren kaupungin omarahoitusosuudeksi koko hankekokonaisuuteen ensisijaisesti yhteensä noin **21 975 euroa** ja enintään noin **35 701 euroa** tilanteessa, jossa kehittämishankkeen tukitaso on 80 prosenttia ja investointihankkeen tukitaso 70 prosenttia;
9. hyväksyä, että kaupungin omarahoitusosuudet maksetaan hankkeiden hallinnoijalle Kehittämisyhtiö Witas Oy:lle hankkeiden rahoituspäätösten, toteutuneiden hyväksyttävien kustannusten ja sovittavan maksatuskäytännön mukaisesti; sekä
10. todeta, että hankekokonaisuuden toteuttaminen suunnitellussa laajuudessa edellyttää Saarijärven kaupungin sitoutumista **45 prosentin osuuteen hankkeiden omarahoituksesta**.

Mikäli kehittämishankkeelle myönnettävä tukitaso jää alle 80 prosentin, investointihankkeen tukitaso olennaisesti poikkeaa 70 prosentista tai Viitasaaren kaupungin omarahoitusosuus muutoin ylittää tässä päätöksessä hyväksytyn **35 701 euron enimmäismäärän**, asia tuodaan uudelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Witas Oy, Saarijärven kaupunki